

ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“

АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“ ЗА ПЕРИОДА 2015-2024 Г.

Договор № ОПОС-03-145/10.12.2014 г

29-30 юни 2015 г.

с. Кладница, обл. Перник, ТП „ДЛС Витошко-Студена“, Ловен дом „Студена“

РАБОТНА СРЕЩА ЗА ОБСЪЖДАНЕ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ
РАЗДЕЛИ „ЕКОЛОГИЧНА И СОЦИАЛНА И ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА –
ПЪРВА ОЦЕНКА“ (Т. 1.21 - Т. 1.24) – ЧЕТВЪРТИ МОДУЛ

1.22. СОЦИАЛНА И ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА

ЛАНД. АРХ. ДИМИТРИНКА БЕРБЕРОВА
РЪКОВОДИТЕЛ НА ЕКИПА

Дейност от

Проект DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на ПП „Витоша“

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на република България
чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“ <http://www.opc.moew.government.bg/>

www.pu-vitosha.com

e-mail: office.puvitosha@gmail.com

1.22. СОЦИАЛНА И ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА

Тази оценка определя значението на характеристиките със социално-икономически и културен аспект. Чрез основни показатели посочени в Заданието се оценява:

1.22.1. Урбанизирана среда:

1.22.1.1. Оценка на застроените територии; 1.22.1.2. Оценка на техническата инфраструктура; 1.22.1.3. Културно наследство 1.22.1.4. Оценка на санитарно-хигиенните условия

1.22.2. Социално-икономически условия

1.22.2.1. Оценка на рекреационната дейност

1.22.2.2. Оценка на дейностите по ползване на ресурсите

- *Ползване на горите*

- *Оценка на ползването на лечебни растения и др. недървесни продукти*

- *Социално-икономическите условия в общините около парка*

1.22.3. Собственост

1.22.4. Управление

1.22.1. Урбанизирана среда

1.22.1.1. Оценка на застроените територии

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	ТЕНДЕНЦИИ	МЕРКИ/ ПРЕПОРЪКИ
Степен на застроеност на парка, като цяло и на отделни негови части със сгради и допустимостта от ново строителство с определено предназначение.	Степента на застроеност на парка като цяло не е висока; Тя е неравномерно позиционирана по територията – главно в северната част на парка. Инвестиционният, натиск в граничните зони продължава. Целесъобразност от ново строителство с информационна и научно - образователна насоченост;	Прекомерната урбанистична намеса в северните територии създава условия за висока концентрация на посетителския поток. Значение има и близостта с гр.София. Наличието на контактни зони създава неблагоприятна среда както по отношение на устройствената им подчиненост, статут и развитие, така и за реализиране на основните цели на защитената територия; Позитивна е тенденцията за рехабилитация на сградния фонд и повишаване качеството на обитаване.	Създаване условия за разсредоточаване на посетителите
Оценка и анализ на състоянието и възможностите за развитие на спортните съоръжения – ски писти и трасета, спортни площадки и съоръжения.			
Необходимост от премахване на обекти, несъответстващи на нормативната база, несъвместими с целите на природния парк или други причини	<ul style="list-style-type: none"> Наличие на сгради, с отминало предназначение от периода на каменодобив, които не се ползват и са подложени на разрушителното влияние на неблагоприятни фактори; Наличие на строежи около хижите и почивните бази, със спомагателен характер които не се използват и поддържат; 	<ul style="list-style-type: none"> Разрушаващите се строежи загрозяват и замърсяват околното пространство и са опасни за посетителите; 	Да се предвиди програма, конкретно насочена към отстраняване и разчистване на компрометираните и ненужни строежи, с вторична употреба на добития след разрушаване строителен материал(витошки камък)

<p>Оценка на съществуващите сгради по отношение на обемно-пространствената съвместимост с ландшафта.</p>	<p>Намиращите се на територията туристически хижи се вписват безконфликтно в околната среда</p> <p>В разрез с обемно-пространствената съвместимост са някои от бившите ведомствени почивни бази, преоразмерени по отношение на околното пространство.</p>		<p>Да се предвидят нормативни ограничения относно застроени площи, етажност и височина за новостроящи се сгради и при дейности, свързани с ремонти и реконструкция на съществуващи такива</p> <p>С План '2 да се въведат специфични режими и норми за инвестиционните намерения, свързани с реорганизация на сградния фонд с цел:</p> <ul style="list-style-type: none"> -минимизиране на капацитет; -премахване на сградите от допълващо застрояване и предвиждане на площи с тяхните функции в основното застрояване; - минимизиране на обемите и височините при дейности, свързани с ремонти и подмяна на покривните конструкции.
<p>Оценка на съществуващите фасадни решения и стилове и мерки за подобряване на тяхното визуално въздействие.</p>	<p>Фасадните решения притежават ресурс за положително визуално въздействие</p>	<p>Няма очертана трайна тенденция за инвестиране в тяхното естетизиране и поддръжка;</p>	<p>С План '2 определяне на условия за бъдещите инвестиционни проекти, включващи реновиране на фасадите и подобряване на естетическите им качества.</p>

1.22.1.2. Оценка на техническата инфраструктура

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	ТЕНДЕНЦИИ	МЕРКИ/ ПРЕПОРЪКИ
<i>Степен на обезпеченост, състоянието и необходимостта от развитие на техническата инфраструктура, свързана с:</i>			
⇒ Енергоизточници за инфраструктурните обекти в парка-електрификация, възобновяеми енергийни източници;	Електроразпределителна мрежа захранва обектите в парка чрез предимно въздушни електропроводи. Инсталираните мощности са съобразени с потребностите. Почти всички обекти за подслон са обезпечени с резервно захранване от дизелови електрогенератори.	Консумацията на ел. енергия и води е силно намалела, съответстващо на нефункциониращи обекти или такива със сезонна натовареност; Проявява се интерес към внедряване на нови технологии	Стимулиране на инвестиционните инициативи, насочени към развитие на енергийната ефективност и на телекомуникационните услуги чрез: - прилагане на модерни технологии за производство от възобновяеми източници на енергия за електроснабдяване, отопление и захранване с вода за битови нужди.
⇒ Водоснабдяване на обектите в Природния парк;	Витошките води са донор на водоснабдителните системи на прилежащите населени места и намиращите се обекти в Парка. Обектите в Парка се водоснабдяват чрез преминаващите водопреносни трасета, или от локални водоизточници, което не нарушава екологичното равновесие; Липсват санитарно-охранителни зони във вододайните територии; Повечето от водохващанията са достъпни за хора и животни, в противоречие с изискванията; Преобладаваща част от чешмите се захранват с вода от изворни и речни водохващания, чиито води не отговарят на изискванията за киселинност за питейни цели.	Има проекти за санитарно-охранителни зони в парка, но не са изпълнени.	Оформяне на санитарно-охранителните зони около водохващанията; -Водоподготовка на водите за захранване на чешмите за корегирание на киселинността им;

⇒ Радио и телекомуникационни връзки;	Няма изградени обществени телефонни постове. Разчита се основно на мобилни комуникации. Сателитна телевизия. Някои от обектите са обезпечени с интернет.		Осигуряване на безжичен достъп до интернет; Стимулиране на мобилните оператори за осигуряване на високоскоростен достъп за пренос на данни през мрежите си.
<i>Степен на обезпеченост, състоянието и необходимостта от развитие на транспортната инфраструктура:</i>			
⇒ Пътища от различен клас;	Неравномерен транспортен достъп. Изградената комуникационно –транспортна мрежа създава условия за дисбаланс относно концентрацията на посетители, особено в активните сезони. Пътната мрежа, разположена по северния склон на планината е подложена на силна амортизация поради продължителността на зимния сезон съчетано с интензивна експлоатация;		Устойчиви решения за разредоточаване на посетителския поток в почивните дни или през активния за ски зоните зимен период.
⇒ Паркинги;	Възможностите за паркиране се ограничават от неголеми по капацитет места за паркиране по протежение на основните пътища, при хотел „Морени“, м. „Златните мостове“, „Момина скала“, хижа „Селимица“, както и в дворните места към хижите и почивните бази.		
⇒ Въжени линии	Общо състояние – неработещи и остарели съоръжения (пример: Княжево – Копитото не работи от 1995 г.). През активния зимен период въжените линии са натоварени, но в другите сезони работят периодично и непълноценно.	На този етап транспортните услуги не удовлетворяват в достатъчна степен потребностите На практика, с изключение на зимния период, такива се предлагат в почивните дни	Развитие и модернизация на въжения транспорт. •Да се предвидят възможности за модернизация на въжените линии и постигане на баланс между целесъобразност и потребности, пречупено през призмата на различните гледни точки и очаквания.

<p>⇒ Пешеходни туристически пътеки;</p>	<p>В парка преобладават този тип маршрути за т.н. социален туризъм, като част от тях са традиционни и са маркирани със лентова и стълбова маркировка, а други само с указателни табели. Част от туристическите маршрути са от типа споделени за вело или конен туризъм, обозначени със съответните указателни и предупредителни табели. Общото състояние на маршрутите е задоволително, информационното им обезпечаване е добро (сравнително ново). Северната част на парка е с много по гъста мрежа от маршрути и туристически акценти (подходите от Владая до Железница).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тематични маршрути: <ul style="list-style-type: none"> - Пътека “Сила и живот”; - Алея на билките; - Алея на Боснешкия карст; - Ботаническа алея за незрящи; - Торфищна информационна алея; - Спортно – информационна алея за хора с увреждания на опорно-двигателния апарат. <p>Общото им състояние е задоволително.</p>	<p>С високо качество и интерес се ползват специализираните алеи в областта на Дендрариума.</p>	<p>По висока интензивност на поддръжка на туристическата инфраструктура и нейните производни. Осигуряване на транспортен достъп до входно изходните точки – най-вече от южната част на парка (от Рударци до Железница);</p> <p>Възможно е създаване на различни степени на поддръжка на КО и туристически маршрути спрямо интензивността на туристопотока;</p> <p>Разработка на тематични маршрути и кътове с научна и образователна цел. По интензивна поддръжка.</p> <p>Да се разширят инициативите, свързани със създаване на инфраструктура за деца и посетители със специални нужди.</p> <p>Да се потърсят проектни решения, гарантиращи устойчивост на настилката на туристическите алеи с голям наклон и показали индикации за проблемно оттичане на повърхностните води.</p>
---	---	--	--

<p>⇒ Специализирани маршрути – скално катерене, вело и конни маршрути</p>	<p>Изработени са съвременни концепции и стратегии относно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Стратегия за развитие на алпинизъм и скално катерене в ПП „Витоша“ и описание на маршрути за практикуване; - Концепция за развитие на безмоторното летене (парапланеризъм и делтапланеризъм) в ПП „Витоша“; - Концепция за развитие на свободни стилове ски - ски туризъм, извън пистови ски и фриистайл ски на територията на ПП „Витоша“; - Стратегия за развитие на конен туризъм в ПП „Витоша“; - Разработване на стратегия за развитие на планински велотуризм в ПП „Витоша“; - Стратегия за развитие на спелеологията в ПП „Витоша“; - и др. <p>Целта им е да се регламентират съответните спортове и дейности, както и популяризирането им, като алтернативни на ски спортовете. Специализираните маршрути са обект на голям интерес и се ползват интензивно. Те са обезпечени с маркировка и информационни табла</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Специализирани маршрути: Завишен контрол при изпълнението на съответните концепции и стратегии.
<p>⇒ Информационна обезпеченост:</p>	<p>Въпреки липсата на единна концепция, за информационно обезпечаване на парка, общото състояние на информационната система в парка е на високо общо ниво. Малки изключения правят, случаи на вандализъм относно табла, табели, стълбова и друга маркировка. Единични случаи са и пострадалите от атмосферни условия, информационни елементи.</p>		<p>- Създаване на единна визия (концепция или др. форма) на информационното обезпечаване с цел улесняване движението на туристопотока и неговото ефективно управление, както и от чисто</p>

			<p>естетическа гледна точка;</p> <p>- Следвайки настоящата визия да се подготвят нови тематични и др. табла и табели с цел тяхното обновяване и съгъстяване, както и да се избегне едно бъдещо разностилие.</p>
⇒ Горски пътища			
⇒ Връзка с различни видове транспорт извън парка;	<p>По данни на ЦГМ - гр. София, до възлови точки свързани с туризма (изходни точки) в парка достигат 10 автобусни и 2 трамвайни линии на ГТ. До останалите населени места по периферията на парка и с. Чуйпетлово, достигат линии на междуградския транспорт по съответно разписание.</p> <p>Съществуващата пътна мрежа в северната и северозападната част на парка е сравнително добре развита, но в незадоволително състояние.</p>		<p>Улесняване на достъпа до т.н. входно-изходни (или старт/финални) точки с цел практически и сигурно планиране на преходи (без необходимостта да се върнеш при колата си).</p> <p>- Анализ на градския и междуградския транспорт, относно връзката на гр. София и гр. Перник с парка, както и начинът на достъп, комуникация и системни връзки с обектите на туризма. Диалог със съответните институции и общини с цел преодоляване на неравномерната транспортна достъпност до т.н. изходно-опорни точки, спрямо територията на парка (предимно южните).</p> <p>Да се потърси решение и за развитие на алтернативен</p>

			вътрешно парков транспорт в северната част на парка; Да се възстановят (в приемливи граници) транспортните услуги в делнични дни;
Резултати и оценки от Социалогическото проучване и мониторинга възложени от ДПП, 2013-2014 г.	Състоянието на транспортната инфраструктура се определя като добро и задоволително -Незадоволителна оценка на транспортната инфраструктура и организацията на транспорта (от ползватели и партньори) - Липса на (удобен) транспорт през почивните дни -Недостатъчност на паркинги в подходите на парка. -Неудовлетвореност от много високите цени на лифтовете. Висока степен на подкрепа за възстановяване на Княжевския лифт. Нееднозначна подкрепа за изграждане на нови въжени линии. Недостатъчност броя на местата за почивка по туристическите пътеки (Мониторинг). Добри условия за пешеходен туризъм и специализирани маршрути	Тенденции към разрушаване на основни пътни настилки поради лошо поддържане. Тенденции към подобряване състоянието на транспортния достъп до планината /територията на парка (Маршрутът на автобусна линия 63 се удължава до м. Златните мостове в почивните дни). Поемане на част от автопотока от изградените въжени линии Тенденции към подобряване на основни пътеки и пешеходни алеи - настилка и изграждане на отводнителни канавки	-Да се извършва периодично ремонт и поддръжка на основните пътища -подходи към парка; -Решенията за осигуряване на достъп до планината, които се определят като подходящи, са свързани с поддържане и възстановяване на вече съществуващото; -Подобрения и разширения са възможни, но в рамките на вече изграденото. Този тип подход за решаване на проблемите на парка е доминиращ; -Оптимизация на сега съществуващите линии на масовия градски транспорт е подходящо решение на проблема с достъпа до планината. -Оптимизация и разширяване линиите на обществен транспорт и по-гъвкави връзки с лифтове;

			<p>- Ограничаване/или пълна забрана на допускане на МПС до х. Алеко в почивните дни.</p> <p>- Възстановяване на въжената линия над Княжево.</p> <p>- Лифтовете на територията на ПП парк „Витоша“ да се стопанисват от държавата или от общината</p>
<i>Степен на обезпеченост, състоянието и необходимостта от развитие на противоерозионни и противопожарни съоръжения:</i>			
⇒ Противоерозионни и съоръжения;	Добра степен на обезпеченост с противоерозионни съоръжения. Необходимост от ремонт на преливници, стени и др. и почистване от дървесна и храстова растителност	Липса на поддържане на изградените съоръжения.	Планиране в План 2 на проекти за необходимите ремонти и нови съоръжения.
⇒ Противопожарни съоръжения	<p>- Съществуващите бариерни прегради са 41.7 км. асфалтови пътища и просеки с ширина над 20 м.</p> <p>- Съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина 199.6 км и представляват шосета, горски автомобилни и тракторни пътища. Проектирани са нови прегради с обща дължина 54.1 км, като се предвижда разширение на съществуващи тракторни и коларски пътища до ширина 5 м.</p> <p>- Съществуващите минерализовани ивици са с обща дължина от 15.0 км. Проектирани са нови минерализовани ивици с обща дължина 18.7 км. На територията на обекта пътищата за движение на противопожарни автоцистерни са с обща дължина 65 км.</p> <p>- Състоянието на мрежата от горски автомобилни пътища без настилка не отговаря на нуждите за придвижване на противопожарни автоцистерни.</p>		<p>Да се поддържат съгласно предвижданията на годишните оперативни планове.</p> <p>Проектираните съоръжения да се изградят през първите три години на ревизионния период.</p> <p>Да се извършат необходимите ремонти. Да се изградят необходимите съоръжения съгласно плановете за противопожарно устройство. Да не се допуска движение на тежки камиони за извоз и превоз на дървесина в дъждовно време по горската пътна мрежа от нестабилизирани пътища.</p>

<i>Необходимост от премахване или строеж на нови инфраструктурни обекти и съоръжения</i>			
⇒ Премахване	<p>На територията на парка се намират обекти, елементи от техническата инфраструктура, компрометирани или с отпаднала необходимост- трафопостове, септични ями, остатъци от външно(районно) осветление, строежи с неопределено предназначение.</p> <p>Представяват проблем за парка в различни аспекти: нефункциониращи и водещи до погрешни изводи и анализи, относно капацитети, посещаемост и сигурност за подслон; потенциално опасни за здравето на туристите; влошават санитарно-хигиенните условия на парка и са в разрез с естетическите качества на ландшафта</p>	Необратими последствия за сградите и околната среда	Решаване на проблема със сградния фонд и съоръженията на административно ниво с прозрачност към обществото; Предвиждане на мероприятия за разрушаването им и почистване на околното пространство
⇒ Строеж			Целесъобразно е ново строителство да се допуска единствено в обхвата на взето комплексно решение относно бъдещото предназначение, ползване, развитие и капацитет на цялата материална база или за обекти с национално значение в случай, че потребностите не могат да бъдат удовлетворени по друг начин; Развитие и модернизация на възжения транспорт, който би намалил влизането на МПС в Парка.

<p>Оценка на съществуващата инфраструктура по отношение на обемно-пространствена съвместимост с ландшафта:</p>	<p>Обща оценка – множество изоставени, полуразрушени и нефункциониращи сгради, съоръжения и други архитектурни елементи, указващи негативен ефект и несъвместимост със заобикалящия ги ландшафт, оставяйки разочарование и възмущение в посетителите.</p>	<p>Тенденция за влошаване на състоянието по отношение на изоставени сгради. Подобряване състояние и визия на архитектурните елементи и съоръжения.</p>	<p>Няколко района в парка с концентрация на нефункциониращи и полуразрушени сгради, могат да се превърнат в музей на комунизма и „безплодни“ преход</p>
--	---	--	---

1.22.1.3. Културно наследство

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	ТЕНДЕНЦИИ	МЕРКИ/ ПРЕПОРЪКИ
<p>Обобщена оценка за обектите на КН в ПП и необходимостта от мерки по опазване и/или предлагане на посетителски атракци</p>	<p>Съгласно данните от автоматизирана информационна система „Археологическа карта на България“ в ПП Витоша са регистрирани 13 археологически обекта. Имат национално и местно значение, с висок потенциал за развитие на културен туризъм, в съчетание с обекти на НКН в прилежащите територии</p>		
<p>Местни обичаи и занаяти и практикуваните съвременни празници, свързани с планината и природата в населените места край Парка и необходимостта от подкрепа в това отношение</p>	<p>Почти нищо не е оцеляло от старите занаяти - каменарство, коларо-железарство, тухларство, въжарство и др. Нематериалното наследство е живо и все още уловимо в областта на традиционните обреди и празници, пеенето и танцуването, свидетелство за което е и включването на групата "Бистришки баби" в Списъка на шедьоврите на световното нематериално културно наследство на ЮНЕСКО. Основни носители и пазители на НКН са читалищата. Жива е и традицията за отбелязване на някои от традиционните празници като Коледуване, Лазаруване, Сирни</p>	<p>Очертават се две групи читалища:</p> <p>1. Носители на автентичния фолкор със сериозни постижения: с. Бистрица, с. Железница, с. Кладница, с. Владая, кв. Симеоново.</p> <p>2. Читалища, функциониращи в по-урбанизирана среда, ревитализатори на нематериалното културно наследство – кв. Княжево, кв. Драгалевци, кв. Бояна.</p>	<p>1. По-тясно сътрудничество на ДПП "Витоша" с носителите на живите традиции и разработването на конкретен проект за дигитализация на НКН от района на парка.</p> <p>2. Включване на информация за НКН на сайта на ПП "Витоша" и обновяване на календара със събития от тази област.</p> <p>3. Разработването на културен маршрут, свързан с локалната</p>

	заговезни и др., както и селските събори в принадлежащите селища на юг от парка. Дирекцията на парка има добро сътрудничество с организираните в района около и на територията на парка фолклорни фестивали.		памет и местата на поклонение на св. Иван Рилски. 4.Подкрепа за събирането и споделянето на информация за историята на туристическото движение в България. 5.Повече подкрепа и ангажираност на ДПП "Витоша" при организацията и провеждането на фолклорните фестивали. 6. Като конкретни казуси с оглед целите на екологичното възпитание биха могли да се разработят темите за обезлесяването на планината в миналото, преексплоатацията на рудните находища и кариерите.
Оценка на ползването на парка като културна и естетическа среда			
Места свързани с историята и забележителни съоръжения с историческа стойност			
Оценка на обектите на културното наследство в прилежащата на ПП територия			

1.22.1.4. Оценка на санитарно-хигиенните условия

Състояние и необходимост от мерки за:

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	ТЕНДЕНЦИИ	МЕРКИ/ ПРЕПОРЪКИ
Канализация и пречистване на отпадъчните води	<p>*Разпръснатостта на обектите и отдалечеността им един от друг са пречка за изграждане на централна канализация.</p> <p>*Намаленото ползване и не функциониращите обекти блокират работата на пречиствателните съоръжения</p> <p>*Сериозен е проблемът с пречистването на отпадните води за селата, попадащи в зоните за санитарна охрана на водоизточниците и най-вече за селата Кладница, Боснек, Чуйпетлово, които са във водосборния басейн на язовир „Студена“.</p> <p>*Масово се заустват непречистени битово-фекални отпадъчни води от обектите на територията на парка и в прилежащите населени места в септични ями, няма изградени канализационни системи и няма изградени пречиствателни станции, несъответстващо на изискванията на Рамковата Директива за водите 60/2000/ЕС.</p>	<p>*Липса на инвестиране в поддръжка от гледна точка на икономическа целесъобразност</p> <p>*Заустването на непречистени битово-фекални отпадъчни води в околната среда на парка е довело до повишаване на съдържанието на органични вещества, амониев и нитратен азот.</p>	<p>*В условията на устойчива прогноза комплексно проектиране и изграждане на съвременни съоръжения за пречистване заедно с довеждащата канализация.</p> <p>*Изграждане на канализационни системи в парка, където е възможно и в населените места от контактната зона;</p> <p>*Изграждане на пречиствателни станции за отпадъчните води от точковите източници на замърсяване на водните тела;</p> <p>*Изграждане на модулни пречиствателни станции за отдалечените обекти, които не могат да се включат в канализационни системи.</p>

Третиране на отпадъците	<p>*Третирането на отпадъците е отговорност на всеки собственик/ползвател поотделно.</p> <p>*Периодично се провеждат доброволчески акции за събиране на отпадъци.</p> <p>*Няма информация за количеството на отпадъците, които се генерират на територията на НП „Витоша“;</p> <p>*Не са изяснени действията по отношение на пепелината и сгурията от печките на твърдо гориво.</p>	Нерешени проблеми за комплексно разделно събиране на отпадъците	<p>*Прилагане на нови технологии и използване на съвременни технически средства за минимизиране на генерираните количества битови отпадъци.</p> <p>*Да се изготви стратегия и план за управление на отпадъците генерирани на територията на НП „Витоша“</p>
Третиране на отпадъците – Социологическо проучване	<p>Основен проблем на парка е замърсяването – главно от посетителите.</p> <p>Незадоволителна оценка на третирането и управлението на отпадъците</p> <p>Липса/недостиг на съдове за отпадъци на възлови места за посещения</p>	Проблемът ще се засилва поради увеличаване на посещаемостта на Парка	<p>-Да се подобри събирането на отпадъците и контрола върху него.</p> <p>-Засилен и строг контрол и санкции от страна на Д ППВ върху поведението на туристите относно оставяне на отпадъци в парка.</p> <p>-Осигуряване на сметосъбираща техника.</p>
Санитарно-хигиенните условия в обектите за обслужване на посетителите	Санитарно-хигиенните условия в обектите за обслужване на посетители са на удовлетворително ниво	Трайна тенденция за подобряване на условията във функциониращите обекти;	Упражняване на строг контрол;
Санитарно-хигиенните условия в обектите за обслужване на посетителите – Социологическо проучване	Крайно незадоволително състояние/или липса на съвременни санитарно-хигиенни условия.	Заплаха за замърсяване на природата и екосистемите в Парка	Реконструиране и модернизиране на санитарно-хигиенните условия в обектите съвместно с ползвателите и др. заинтересовани страни

Определяне и опазване на санитарно-охранителните зони за водоизточниците за питейно-битови нужди	Определените с проекти санитарно-охранителни зони не са реализирани.		
Сравнителна оценка на замърсяването на почвите – битово, промишлено, описано в План '1 и данните от настоящото проучване	Направената оценка на резултатите от изследванията в План '1 и тези, извършени за целите на настоящето проучване показва отсъствие на замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди.		няма

1.22.2. Социално-икономически условия

1.22.2.1. Оценка на рекреационната дейност

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	ТЕНДЕНЦИИ	МЕРКИ/ ПРЕПОРЪКИ
Условия и възможности в Парка за развитие и упражняване на рекреация и природосъобразен туризъм и спорт	ПП „Витоша“ изцяло притежава структурата на рекреационен ландшафт, като на редица места е силно повлиян от антропогенна дейност (пасища, почивни домове, хотели, хижи, вили, съоръжения и т. н.). По-голямата част от изградената през годините база се намира в северната част на парка с цел задоволяване на нуждите на социалния отдих, за разлика от южните, която има потенциал за рекреация, природосъобразен туризъм и някои видове спорт.	С най-голямо рекреационно значение остават горските ландшафти те са от значение и през четирите сезона	Нов подход при решаването на проблемите с базата и ефективното ѝ ползване, изхождайки от днешните социално икономически условия.

<p>Условия и възможности в Парка за развитие и упражняване на рекреация и природосъобразен туризъм и спорт – Социологическо проучване</p>	<p>-Добри условия за развитие на рекреация и природосъобразен туризъм и спорт, но не се използват пълноценно природните ресурси за тях.</p> <p>-Добра и задоволителна оценка на цялостното състояние на туристическата инфраструктура;</p> <p>-Сред посетителите преобладава много добра и добра оценка на състоянието на маркировката и средна достатъчност на указателните табели като достатъчни.</p> <p>Преобладава много добра и добра оценка на местата за отдих край туристическите пътеки;</p> <p>-Удовлетвореност на туристите от състоянието на маркировката и указателните табели (Мониторинг)</p>	<p>Тенденция към подобряване на туристическата инфраструктура (обновяване на пътеки и алеи, нови пътеки и кътове за отдих; подновяване на наземната и нагледна маркировка)</p>	<p>Осигуряване на повече и леснодостъпни кътове за почивка по трасетата на туристическите маршрути; Необходимост от редовна поддръжка на пътеки, маркировка и съоръжения По-детайлно изписана информация на указателните табели за времевата продължителност и крайната точка на маршрута. Поддържане/реновиране на местата за отдих (пейки, масички, беседки, погледни места, чешми и др.). Изграждане/приспособяване на повече улеснения за посетители в неравносложно положение.</p>
<p>Оценка и анализ на състоянието и възможностите за развитие на ски спорта в ПП</p>			
<p>Оценка и анализ на състоянието и възможностите за развитие на ски спорта в ПП -Социологическо проучване</p>	<p>Противоречиви оценки: Според едни мнения – няма достатъчно писти – само една писта се използва и затова има необходимост от разширяване на инфраструктурата за зимни спортове; Според други – наличната база за развитие на ски е достатъчна, да не се строи нова, а съществуващата да се да се обнови и да отговаря на съвременните технически изисквания</p>	<p>Тенденции към засилване на интереса и лобиране за осъществяване на нови инвестиционни проекти/обекти за ски спорт</p>	<p>Да се използва наличната техническа и ски инфраструктура, която да се реновира и разшири в рамките на съществуващата вече определена територия за ски зона Пряко участие на обществеността в обсъждане</p>

	(Социол. изсл., интервюта и фокус групи) Много добри условия за развитие на ски без мегаломански претенции и едромашабно строителство на ски инфраструктура. Витоша може да бъде модерен и привлекателен ски център с балансираните инвестиции в разрешените зони и модернизиране на съществуващата база.		на проектите за развитие на ски спорта в Парка
Оценка на съответствието между възможностите на ПП (поемнен капацитет) като цяло и на отделните негови части и посетителите с различни интереси			
Оценка доколко реализирането на нови проекти ще смекчи конфликта между капацитетните възможности и интересите на посетителите	*Изработени във фаза технически проект са осем нови туристически атракциона, предимно в по-слабо натоварените райони на парка: Чуйпетлово, Ярлово, Кладница, Духлата, Боснек. *Проектите отговарят на законовата рамка и са съгласувани с Д ПП „Витоша“, както и мероприятията по опазване на околната среда.		*Завишен контрол и строги санкции. *По-високо качество на подобни проекти и по-интензивна поддръжка след изпълнението им.
Оценка доколко реализирането на нови проекти ще смекчи конфликта между капацитетните възможности и интересите на посетителите	Относно инвестиционни проекти в туризма (нови хотели, ски писти, съоръжения и т.н.) , различните групи заинтересовани лица имат различно отношение/оценка по този въпрос: Новите проекти няма да смекчат конфликта, защото от проведения в рамките на 1 г. мониторинг на туристопотока във визията за бъдещето на Витоша категорично доминира становището, че тя трябва да се развива като		Балансирано и устойчиво развитие на спорта и туризма в хармония с опазването на природата и др. ресурси.

Социологическо проучване	място за отдих и спорт на живеещите в София и другите селища в подножието ѝ, а не като голям международен туристически и спортен център.		
Необходимост от мерки за ограничаване/развитие на отделните видове туризъм и рекреационни дейности в ПП като цяло и в отделните негови части	Туризмът и рекреацията в парка са развити на едно високо общо ниво. Няма необходимост от ограничаване на отделни видове туризъм и рекреационни дейности – напротив – може да се стимулира алтернативен туризъм (еко, познавателен, исторически) и спорт (сноу и скай борд, вело, делта планер, планинско ориентиране и др.) Нарастващ интерес сред младото поколение към тези видове спорт и туризъм.	В рамките на отговорностите на Дирекцията на ПП „Витоша“ тенденция в последните години за качествено развитие на туристическите и рекреационни дейности, като целта е повишаване качеството на предлаганите туристически услуги и условия.	Контрол при реализирането на дейностите свързани с туризма, рекреация и спорт, както и при изпълнението на проектите свързани с концепциите за развитие на съответните спортове, съобразно законовата рамка. Планиране на дейности за обособяване на места и развитие на алтернативен устойчив туризъм. Засилване информираността и образователна култура сред младото поколение за алтернативен туризъм и спорт
Степен на необходимост от развитие на посетителската инфраструктура – за рекреация и природосъобразен туризъм	Средна степен на обезпеченост – по-висока в северните части на Парка. Необходимост от качествено развитие на разнообразни форми на отдих, интерпретативни образователни елементи, нови посетителски информационни центрове и пунктове.	Положителна тенденция	Законодателни и административни мерки за подобряване качеството на обектите за подслон в Парка
Степен на необходимост от развитие на посетителската	Средна степен на обезпеченост на обособени кътове за отдих, липса на алеи и туристическа инфраструктура; - Недостиг на оборудване в местата за отдих – пейки, маси, огнища		Да се ремонтират/реновират изоставените хижи и вили

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

инфраструктура – за рекреация и за природосъобразен туризъм – <u>Социологическо проучване</u>	-Неудовлетвореност по отношение на работещи хижи; недостатъчност на хижи и хотели (50% от анкетираните посетители), но и опасения от строеж на нови, което ще навреди на природата		
Оценка на мерките, предприети за осигуряване безопасността и информираността на посетителите и необходимост от нови	Обща положителна оценка.		Засилени мерки за безопасност за новите веломаршрути и по време на тренировки за състезания.
Оценка на мерките, предприети за осигуряване безопасността и информираността на посетителите и необходимост от нови - <u>Социологическо проучване</u>	Слаба информираност на посетителите за действащия план за управление на парка. -Незадоволителна оценка относно намиране на информация за парка. -Слаба информираност за управлението на парка като цяло (посетителите) -Условна оценка Слаба информираност за грижите за природата и др. проекти, изпълнявани от Д ППВ		Управлението на парка да е единство от контрол, поддържане на изграденото и защита на околната среда. Засилване на информираността сред обществеността за дейностите и проектите, осъществявани от ДПП
Принос на членството на ПП в международни инициативи и споразумения за развитието на туризма			

1.22.2.2. Оценка на дейностите по ползване на ресурсите

Оценката на степента на устойчиво ползване на ресурсите да се направи по следните критерии:

- ⇒ Принос за околната среда;
- ⇒ Социално-икономически принос;
- ⇒ Техническа, икономическа и финансова жизнеспособност

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	ТЕНДЕНЦИИ	МЕРКИ/ ПРЕПОРЪКИ
<i>Оценка на степента на устойчиво ползване на ресурсите – дивечови, рибни, недървесни, горски, земеделски, водни</i>			
Лов	Популациите от дивеч на територията на парка са обект на лов на територията на ДЛС „Витошко – Студена“ също и в прилежащите територии поради сезонните миграции (хранителни и размножителни), както и от факта че при гонките на дива свиня се прогонват и части от Парка. Недостатъчна естествена хранителна база (открити площи, поляни, бръстилища) в частта стопанисвана от ТП ДГС „София“.	Не се забелязват положителни тенденции от забраната на лова на цялата територия на парка стопанисвана от ДГС „София“, поради факта, че едни и същи популации обитават част от тези територии. Няма възможност за контрол на хищниците и скитещите кучета на тази територия.	Ограничаване на безпокойството и пашата на домашни животни. Минимизиране на щетите от вълка. Възможност за извършване на подборен и селекционен отстрел за нормализиране на запасите от вълк и дива свиня и контрол на числеността на популацията от скитащи кучета и котки на част от територията на ДГС „София“ - предимно високите и отдалечени от населените места. Изграждане на биотехнически съоръжения за наблюдение (фотолов), подхранване и подпомагане на дивеча през зимния период (чакала, хранилки, солища, листници и др.) на част от територията на ДГС „София“
Риболов	Положителна оценка за степента на ползване на рибните ресурси	Регулирано ползване на рибните ресурси	Забрана на риболова според законодателните документи и разпоредби на Дирекцията на ПП „Витоша“

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

<p>Други природни ресурси – билки, лечебни растения, горски плодове, гъби, охлюви, паша</p>	<p>⇒ Събирането на лечебни растения ще даде възможност за поддържане на традиционното познание за билките и тяхното използване. Дава възможност за подобряване на социално-икономическото състояние на ползвателите. Познанията за устойчивото ползване на ресурса ще намали риска от намаляване на биоразнообразието, което се получава при неправилно събиране.</p> <p>⇒ Слабо ползване на природни ресурси като билки и бране на гъби за лични нужди;</p> <p>⇒ Слаба използваемост на ресурсите за паша; Разработен е през 2015 г. проект за паша за площи от ТП ДЛС „Витошко-Студена“ върху 4000 ха.</p> <p>⇒ Събирането на ядливи гъби на територията на парка се извършва без необходимия контрол. Плодните тела се събират в повечето случаи неправилно - с изтръгване, което довежда до нарушаване цялостта на мицела.</p> <p>⇒ Няма установени нарушения от контролните органи за целия наблюдаван период на изпълнение на ПУ.</p>	<p>Към момента се наблюдава намален интерес към събирането на билки както за лични, така и за стопански цели.</p> <p>Ако събирането на ядливи гъби не се регламентира, тенденциите за ресурсите от ядливи гъби не са добри.</p>	<p>- Ресурсна оценка на стопански значимите лечебни растения.</p> <p>- Информираност на месното население и туристите за възможностите на планината за устойчиво ползване на този природен ресурс.</p> <p>Да се забрани ползване на природни ресурси като билки и бране на гъби, горски плодове и охлюви за стопански цели на територията на парка с оглед слабата ресурсна обезпеченост</p> <p>Законово регламентиране на цялата дейност, свързана с ползване на гъбните ресурси. Въвеждане и строго спазване на норми и режими за събиране на ядливи гъби на територията на парка</p> <p>Да се стимулира устойчиво използване на ресурсите за паша във високопланинските пасища с цел възстановяване и поддържане на тревните съобщества и свързаните с тях популации на видове.</p>
<p>Оценка и анализ на ползванията в горите през последните 10 г.</p>	<p>План '1 предвижда адаптиране на действащите лесоустройствени проекти към изискванията на Природния парк като защитена територия.</p> <p>В План '1 не се предвижда разработване на устройствен план за цялата територия (съгл.чл.64 от ЗЗТ), въпреки, че е разработено общо задание за територията на ПП. При устройството на горските територии отново се</p>	<p>При липса на специализирано планиране,общо за целия ПП, Дирекцията на Парка не действа целенасочено и превантивно, изпреварващо събития, вкл. и за осигуряване на по-добри условия за растеж и трансформация на културите и хомогенните млади насаждения. Отговорностите са на</p>	<p>Да се заложи в Част 4, разработване на устройствен план, съгласно чл.64 от ЗГ, който да се разработи, веднага след приемането на АПУ.</p> <p>Определяне на норми за регулирано ползване на дървесина, преимуществено в засегнатите от корояда насаждения и в по-ниските</p>

	<p>разработват два отделни лесоустройствени проекти на ДГС „София“, 2009 г. и ДЛС „Витошко-Студена“, 2008 г. Съгласно тези проекти се стопанисват и управляват горите в ПП „Витоша“</p> <p>През последните 10 г. са изпълнявани съгласно лесоустройствените проекти следните видове сечи: възобновителни, отгледни, санитарни и технически (за ловни мероприятия), събиране на суха и паднала маса от местното население и залесявания. Възлагането, разработването и приемането на Лесоустройствените и Ловоустройствени проекти за двете стопанства е по реда на ЗГ, съгласувано с МОСВ.</p> <p>Общият размер на ползване на дървесина възлиза на 175480 куб.м или около 17550 куб.м. лежаща дървесна маса средно годишно.</p> <p>Общият среден годишен обем прираст, служещ като ориентир, който по лесовъдските критерии за устойчивост, не трябва да се надхвърля при ползването на дървесина е 57910 куб.м без клони (66670 куб.м с клони). Реализираното средно годишно ползване от Дирекцията на парка за изтеклите 10 години (17550 куб.м – лежащо без клони) е 3.3 пъти по-малко;</p> <p>На територията на ПП основно се изпълняват дейностите свързани с подобряване на здравословното състояние на насажденията и културите – санитарни и отгледни сечи;</p> <p>За останалите видове сечи извеждането на сечите в парка е извършвано внимателно, при спазване на нормативната уредба по отношение статута на територията.</p>	<p>ТП ДГС „София“ и ДЛС „Витошко-Студена“ в съответствие с предвижданията на ГСПл, в които територията на ПП е част от площта на стопанствата т.е. само частично се отразяват специфичните изисквания на ЗЗТ.</p> <p>ДПП има възможности да предлага на ТП ДГС „София“ и ДЛС „Витошко-Студена“ за сключване на договори с обществени, социални домове и учебни заведения, за осигуряването им с енергийна дървесина и за захранване с малки количества строителна дървесина на местни производители на сувенири и др. битови изделия, свързани и от важност за дейностите в Парка.</p>	<p>части на парка - в близост до населените места.</p> <p>Определяне на условия и норми за усвояване на повредена от корояди /изсъхнала, ветровална, опожарена и суха маса от парка</p>
--	---	--	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

<p>Оценка на необходимостта от осигуряване на дървесина за нуждите на местното население и обектите в парка и подходящи мерки за управление на горските територии предвидени за ползване от местното население и за нуждите на парковата дирекция и сградите в Парка</p>	<p>Не се задоволява в пълен размер търсенето на дървесина (енергийна и строителна) от местното население.</p> <p>Осигурява се необходимото количества за нуждите на парковата дирекция и сградите на територията на ПП. за нуждите на парковата дирекция и сградите в Парка</p>		
<p>Оценка на състоянието и необходимостта от подходящи дейности за управление на горските култури и насажденията от интродуцирани видове. Оценка на възобновителните способности</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 4883 ха са инвентаризираните горски култури. В част от тях (със съществуваща инфраструктура за достъп), както и в другите млади хетерогенни по състав и структура насаждения се провеждат поддържащи дейности (отгледни и санитарни сечи) съгласно ГСПл. Не малка част от културите и младите хомогенни насаждения обаче, остават с голяма пълнота поради отдалеченост или липса на пътна инфраструктура, т.е. с висок рисков потенциал за възникване на механични повреди от природни стихийни явления с резултат - снего/ветроломи и снеговали и ветровали. • От друга страна същите са по-податливи и на каламитети от различни болести и вредители. Като резултат, Дирекцията на ПП 		

	е в ролята на регистратор на негативните последствия от тези биотични и абиотични въздействия, и действията му по управление се свеждат до подаване на сигнали за повредени дървета, респ. за провеждане на поддържащи и възстановителни дейности (ПВД) – сечи (санитарни и по-рядко отгледни сечи.		
Оценка на ползването на водни ресурси и допустимостта от допълнителното им ползване		Положителна тенденция свързана с контрола върху ползването на водните ресурси	Мерки за предотвратяване на замърсяванията на водните ресурси

1.22.3. Собственост

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	ТЕНДЕНЦИИ	МЕРКИ/ ПРЕПОРЪКИ
Статут на собственост и ролята ѝ за постигане на поставените управленски цели	Наличието на много форми на собственост, в това число и съсобственост поражда различни предизвикателства произтичащи предимно от наличието на диспропорция между обществени и частни интереси и затруднява в значителна степен изпълнението на заложените в Плана за управление цели и задачи.	*Липса на заинтересованост за участие в процесите; *Липса на мотивация за активно управление и поддръжка	*Намиране на „работещи“ форми за интегриране на различните интереси *Стимулиране, в т.ч. и чрез законодателна инициатива на собствениците и ползвателите на имоти и обекти за изпълнение на задълженията им като такива. *Проучване на добри практики в това отношение реализирани в други паркове в страната и в чужбина;
Оценка на интересите на собствениците и ползвателите при различните форми на собственост и ползване с оглед статута на ПП	*ДПП като специализиран орган към ИАГ изпълнява държавната политика съгласно ЗЗТ, ЗБР и ЗГ в защитената територия; *ТП ДГС „София“ и ДЛС „Витошко-Студена“ изпълняват държавната политика за държавните, общинските и частни гори съгласно ЗГ;	За държавната и общинска собственост дейностите в горите се определят от: *влошаващото се санитарно състояние на насажденията от об.смърч; *нарушена структура на насажденията в съседство с	*Изследване на възможностите, отстраняване на вече констатираните причини и намиране на решения, стимулиращи потреблението, респективно икономическите резултати; *Ангажиране на органите на

	<p>*Общините създават условия за извършване на горскостопанската дейност в горите общинска собственост – създават общински предприятия за дейностите и финансират горскостопанските планове.</p> <p>*Различните частни собственици имат различни потребности, намерения, очаквания и възможности:</p> <p>-част от собствениците- предимно физически лица имат пасивно отношение, тъй като приемат собствеността върху поземлените имоти единствено като възможност за разпоредителна сделка в подходящ от финансова гледна точка момент;</p> <p>-нереализираните очаквания за бърза печалба свързани със собственост върху сграден фонд, не мотивират за инвестиции в дългосрочен план.</p> <p>-преоразмерените по капацитет обекти, (отнесено към настоящите социално-икономически условия) предполагат разходване на финансови ресурси без гарантирано покритие от печалби от стопанска дейност</p>	<p>туристическите маршрути в резултат на абиотични и биотични фактори;</p> <p>За собственици и ползватели на сградния фонд:</p> <p>*Нефункциониращи обекти, в т.ч. и изоставени;</p> <p>*Намалено потребление, в резултат на затруднения в транспортните услуги водещо до незадоволителни икономически резултати.</p> <p>*Честа смяна на лицата владеещи правото на собственост и ползвателите – с негативен ефект върху качеството на услуги, на обитаване и изграждане на модерна и природосъобразна инженерно-техническа инфраструктура.</p>	<p>централното и местно управление за подпомагане на процеса в т.ч. и чрез разглеждане на възможността за удовлетворяване на нововъзникнали държавни и общински потребности</p>
--	---	---	---

1.22.4. Управление

За оценка на управлението да се използва „Териториален анализ на ПП „Витоша“ по проект: 0574 R2 (PERIURBAN – Парковете в периферията на урбанизираните територии – подобряване на условията на околната среда)

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	ТЕНДЕНЦИИ	МЕРКИ/ ПРЕПОРЪКИ
Оценка ефективността на управлението и на изпълнението на <i>План '1</i> чрез прилагане на европейски призната методология (<i>RAPPAM</i>)	<p>Положителна оценка за изпълнение на целите и задачите, програмите, спазване на режимите и нормите въведени с <i>План '1</i></p> <p>*Не е изпълнена дългосрочната цел за опазване на смърчовите гори;</p> <p>*Не са разработени устройствени планове за туристическите центрове;</p> <p>*Не изпълнявана формата за отчетност посочена в <i>План '1</i> за изпълняваните проекти. С оглед изискванията на управляващият орган-ИАГ, ОП „Околна среда 2007-2013 г.“ това изискване и форма на отчитане стават безпредметни.</p> <p>*Не е направен преглед на четвъртата година (2009г.) на изпълнението на <i>План '1</i> и последващо Обществено обсъждане на изпълнението на ПУ</p> <p>Оценката за изпълнението на програмите е затруднена от факта, че не са планирани конкретни проекти в <i>План '1</i>. Проектите и дейностите са определени на по-късен етап, по преценка на ДПП и с оглед възможностите за кандидатстване. Избраните проекти и дейности не са обсъждани с широк кръг представители на заинтересованите страни – не е функционирал Обществен консултативен съвет към ДПП, както и Научен съвет.</p>	<p>Положителна, основание за която са отчетните доклади и окончателни отчети на ДПП за изпълнение на проектите и дейностите</p>	

<p>Оценка ефективността на управлението и на изпълнението на <u>План '1-Социологическо проучване</u></p>	<p>Преобладаващо мнение за бъдещето развитие на ППВ е в установяването на баланс между опазването на природата и биологичното разнообразие и развитието на туристическите и спортни дадености на планината.</p> <p>Балансът може да се постигне като се модернизира и поддържа досега изградената спортна и туристическа инфраструктура без да се разширява.</p> <p>Обществеността определено проявява готовност да участват в обсъждане за развитието на ПП „Витоша“ и това е потенциал, който следва да се развива и използва.</p> <p>Предвид на диференциацията в предпочитаните форми на участие, за да се вълечат всички поколения и да се съчетаят вижданията и интересите на всички групи, трябва да се ползват комбинирано различни форми на обсъждане (публични дискусии, пряка анкета и анкета по Интернет и др. допитвания), като за това се поддържат нужните материално-технически и организационни условия.</p>		
<p><i>Административен капацитет на парковата администрация:</i></p>			
<p>Организационна структура;</p>	<p>Сегашната организационна структура е недостатъчна да решава основните и специфични проблеми на територията</p>	<p>Тенденциите в опазването и стопанисването на ПП показват необходимост от категорични организационни и функционални промени</p>	<p>ДПП да поеме охраната и стопанисването на територията на ПП.</p>
<p>Степен на покриване на функциите на ДПП с персонал;</p>	<p>Недостатъчен персонал за изпълнение на комплексните задачи при специфичните условия на Природния парк</p>		<p>Планиране на допълнителен персонал</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Необходимост от развитие на човешките ресурси; нуждите от квалификация на персонала на ДПП в различни направления,	ДПП прави необходимото при сегашните задачи и функции съгласно действащият Правилник за обучение и квалификация на персонала		Планиране на обучения и квалификационни курсове.
Степен на материално-техническа обезпеченост на ДПП и необходимост от допълнително обезпечаване;	Достатъчно обезпечаване съгласно настоящите функции на ДПП		
Оценка на обособените паркови участъци;	Необходимост от планиране на нови паркови и охранителни участъци съобразно новите функции на ДПП, обезпечени с персонал и <i>План '2</i>		
Налична инфраструктура за управление;	Определена е съгласно функции и задачи за дейността на ДПП с Правилник. Не са отчетени специфичните особености на управлението на ПП „Витоша“, както и необходимостта от поемане от Дирекцията на всички дейности по стопанисване на територията.		Планиране на нови функции и съответстващо управление
Въведената организационна система за охрана и контрол на парковата територия;	Недостатъчна охрана и контрол на територията на ПП. Необходимост от засилена охрана, както и допълнителна подвижна паркова охрана		Планиране на нова организационна система за охрана и контрол
Екологичен мониторинг	Провежда се екологичен мониторинг съгласно НСМБР		В <i>План '2</i> планиране на развитие на Комплексен мониторинг

<p>Връзки и взаимодействие на ДПП с други органи на изпълнителната власт (областни администрации, кметове на общини, регионални подразделения на МОСВ, регионални структури на МВР и др.) с научни институции и НПО, др. юридически лица с функции по управлението на Парка и необходимостта от разширяването им. (Работа в партньорство)</p>	<p>Дирекцията на ПП „Витоша“ работи в тясна връзка с областните и общинските администрации, държавни структури и подразделения и други организации от прилежащите територии към ПП „Витоша“;</p> <p>Голяма част от дейностите му са тясно свързани с тези структури – почистване на пътища и събиране на отпадъци, стопанисване на транспортната инфраструктура, обезпечаването на безопасността в рамките на парка и др.;</p> <p>Съвместни проекти са осъществени с ТП ДЛС „Витошко-Студена“, ТП ДГС София, БТС, Дирекция зелени системи - СО и др.</p> <p>В голяма степен инициативите и събитията организирани от Парка се осъществяват с изключителната подкрепа на общините и обратно;</p> <p>Близостта на парка до столицата, където се намират най-голям брой висши учебни заведения, научни институти и неправителствени организации дава възможност за провеждането на много и важни проучвания, изследвания и дейности с изключителното съдействие на парковата администрация. Сдружение за дива природа Балкани, Спасителен център за диви животни, Стара Загора, НПО „Ешна“, Глобален екологичен фонд гр. София, Инициативна група Витоша –WWF „Дунавско-Карпатска програма – България“, Българско дружество за защита на птиците, Българска фондация „Биоразнообразие“ и др.</p> <p>Осъществена е изключително голяма работа от страна на парковата администрация в областта на публично-частното партньорство. Това показва и нарастващия</p>		<p>Контрол върху изпълнение на отговорностите на отделните институции – стопанисване на пътищата, хижите и други съоръжения, техническата инфраструктура, безопасността на посетителите и др. от междуведомствен орган</p> <p>Решаването на проблемите в парка да се осъществяват в широко партньорство, работа с доброволци.</p> <p>Да се засилят образователните и възпитателни функции на ДПП по отношение на поведението на посетителите в парка.</p>
---	---	--	---

	интерес на обществеността от проблемите на Парка и грезата към него. Примери за такива партньорства са: „ЧЕЗ България“ ЕАД, гр. София; „Уникредит Булбанк“ АД, „Мачирски спорт“, „Мотен спорт“ „Тойота Балканс“, „Дарик имоти“ и др. Информацията е отразена по повод проект, реализиран ДПП от „Витоша“ - „Публично-частните партньорства – в услуга на природата и хората“, финансиран от Европейския социален фонд и от държавния бюджет на Република България по Оперативна програма „Административен капацитет за период 2009 – 2010 г		
Международни и национални оценки и верификации, европейска интеграция и международно сътрудничество	Територията на ПП „Витоша“ е съществен елемент от Националната и Европейска екологична мрежа НАТУРА 2000. Включва обявени две защитени зони съвпадащи с нейната територия: за опазване на дивите птици и за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.		План 2 отчита статута на ПП като защитена зона с природни местообитания и местообитания на видове с европейско значение.
Функциониране на Обществен консултативен съвет към ДПП	Към ДПП „Витоша“ от 2015 г. е създаден и функционира Обществен Консултативен съвет. Приет е Правилник за дейността му. ОКС ще участва в обсъждане на всички важни решения свързани с ПУ и дейността на Дирекцията		Регулярни срещи с Обществения Консултативен съвет, запознаването му с проблемите на ПП „Витоша“ и приобщаването му при търсене и вземане на управленски решения.
Функциониране на Научен съвет	Няма данни за функционирането на такъв		При необходимост ДПП следва да покани определен състав от научни работници за консултиране по въпроси в дадена научната област.
Работа с доброволци	На територията на ПП „Витоша“ се извършва мащабна доброволческа дейност в най-различни направления. Това говори за: първо – целенасочена		Да продължи и се разшири обхвата на дейности, в които се въвличат доброволци.

	<p>работа на администрацията на парка в създаване на съмишленици и поддръжници в запазване цялостта и значимостта на парка, и второ – близостта на столицата и големият туристопоток привличат общественото внимание към нуждите на парка. Ежегодно се провеждат почистващи акции, залесявания, подобряване на маркировките, информационната обезпеченост, инфраструктурата, изграждане на съоръжения – парапети, мостове, кътове за отдих и др.</p> <p>Положителна оценка за добри практики на доброволчество и участие в кампании за почистване и облагородяване на отделни части от територията на парка с образователни институции и ски училища.</p>		<p>Да се популяризират добрите практики от това сътрудничество.</p>
<p>Комуникационна дейност</p>	<p>Календарът на дейността на ДПП „Витоша“ е изпълнен с дейности и изяви в широк спектър, придизвикват внимание и интерес и са отразявани във всички средства за масова комуникация с които парковата администрация е изградила трайни връзки. Близостта на парка да столицата и други населени места и големият туристопоток допринасят също за провокиране на интереса на обществеността.</p> <p>Обновеният през миналата година сайт на ПП „Витоша“ дава пълна информация както за дейностите на парковата администрация, за възможностите, които паркът предоставя за туризъм, спорт, отдих, за всички новини и събития на територията на парка.</p> <p>Отпечатват се множество информационни материали, които дават информация във всички области, свързани с дейността на Парка.</p>		<p>Обогатяване на сайта с видео изображения</p>

<p>Комуникационна дейност – <u>Социологическо проучване</u></p>	<p>Условна оценка за промяната в грижите за природата, поради слабата информираност на обществеността</p>		<p>Засилване на комуникационните дейности за по-широка информираност на обществеността.</p>
<p>Образователна дейност</p>	<p>За популяризиране дейността на ДПП „Витоша“ и общо екологично възпитание са създадени три информационни центъра и три музея. Интересът към тях и големият брой посетители говорят, че функцията им е необходима и значима. Други канали за информираност на обществеността в дейността на ДПП „Витоша“ са издаването на информационни материали и организирането на природозащитни образователни инициативи и събития. Информационните материали са многообразни и богати на съдържание и илюстрации за биологичното богатство на ПП „Витоша“ и възможностите, които предоставя за занимания, отдих и туризъм. Инициативите и събитията, организирани от ДПП „Витоша“ имат за цел да се приобщят подрастващите и обществеността към темите, касаещи устойчивото опазване на околната среда като цяло и към грижа и любов към Природен парк „Витоша“. Участниците в тях са доказателство за ефективността на тази дейност.</p>		<p>Необходимост от разширяване на мрежата от информационни центрове /създаването на поне още три/ в близост до населените места в прилежащите територии до туристическите подходи към ПП „Витоша“, различни от северната част. Необходимо е разширяване ползването на съвременни информационни форми: мултимедии, интерактивни методи за обучение, безплатни приложения към мобилни устройства, електронни игри и др. Необходима е по-голяма активност от страна на информационните центрове за организиране на екологично образователни и природозащитни инициативи.</p>
<p>Образователна дейност - <u>Социологическо проучване</u></p>	<p>Незадоволителна оценка за провежданата образователна дейност от ДПП</p>	<p>Засилен интерес към ПП Витоша и желание за повече знания за парка предопределя повече</p>	<p>Повече и по-разнообразни и достъпни образователни дейности и програми за всички възрастови групи. Повече онагледени материали и практически занимания.</p>

<p>Съвместни инициативи с други паркови администрации</p>	<p>ДПП „Витоша“ работи в тясна връзка и с другите паркове на територията на страната. Организират се съвместни инициативи, свързани с чествания на дните на парковете, земята, водата и др. Пример в това отношение е и проект: „Публично-частните партньорства – в услуга на природата и хората“, в чието изпълнение участват повечето природни паркове в страната и в рамките на който се провеждат десет семинара, в които всеки един от парковете представя и споделя своя опит от дейността си в партньорските взаимоотношения.</p>	<p>++</p>	<p>Инициране от страна на ДПП „Витоша“ за съвместни инициативи и събития с другите природни паркове в страната.</p>
---	--	-----------	---

ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

www.pu-vitosha.com
e-mail: office.puvitosha@gmail.com

2015 - 2024